

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАУКИ ТА ОСВІТИ

Збірник матеріалів

**XXVIII підсумкової науково-практичної
конференції викладачів**

24 лютого 2026

Київ 2026

УДК 061.3(063)

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАУКИ ТА ОСВІТИ: Збірник матеріалів XXVIII підсумкової науково-практичної конференції викладачів МДУ / За заг. ред. Т.В. МАРЕНИ, Київ: МДУ, 2026. с. 353

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет вченою радою Маріупольського державного університету (протокол № 9 від 25 лютого 2026 року)

Редакційна колегія:

Голова Марена Т.В., в.о. ректора МДУ, кандидат економічних наук, доцент;

Члени редколегії Безчотнікова С.В., доктор філологічних наук, професор;
Задорожня-Княгницька Л.В., доктор педагогічних наук, професор;
Демидова Ю.О., проректор з науково-педагогічної роботи та молодіжної політики МДУ, кандидат педагогічних наук, доцент;
Калініна С. П., доктор економічних наук, професор;
Константинова Ю. В., кандидат історичних наук, доцент;
Марена Т.В., кандидат економічних наук, доцент, проректор з науково-педагогічної роботи;
Мельничук І. В., кандидат філологічних наук, доцент;
Павленко О.Г., доктор філологічних наук, професор;
Пирлік Н. В., кандидат філологічних наук, доцент;
Романцов В.М., доктор історичних наук, професор;
Сабадаш Ю. С., доктор культурології, професор;
Тарасенко Д. Л., доктор економічних наук, професор.

Збірник містить матеріали XXVIII підсумкової науково-практичної конференції викладачів МДУ, яка відбулася 24 лютого 2026 року в Маріупольському державному університеті.

У матеріалах висвітлені актуальні проблеми розвитку міжнародних відносин та зовнішньої політики, філософії та соціології, історії, економіки та менеджменту, права, екології, кібербезпеки, документознавства, культурології, журналістики, філології, літературознавства, методики викладання, педагогіки та психології.

Видання адресоване науковцям, викладачам, аспірантам та здобувачам вищої освіти, а також усім, хто цікавиться сучасними проблемами науки та освіти.

Редакція не несе відповідальності за авторський стиль тез, опублікованих у збірнику.

© Маріупольський державний університет, 2026

Кудлай В'ячеслав,
кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент,
завідувач кафедри інформаційної діяльності
Маріупольський державний університет

**ВИБІРКОВА ДИСЦИПЛІНА «СТАРТАПИ В ГАЛУЗІ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ»
ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ SOFT SKILLS У СТУДЕНТІВ
СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ГАЛУЗІ ЗНАНЬ В «КУЛЬТУРА, МИСТЕЦТВО
ТА ГУМАНІТАРНІ НАУКИ»**

Сучасний культурний сектор України працює в умовах швидких технологічних змін, конкуренції за аудиторію та ресурси, а також високої невизначеності, посиленої воєнними ризиками. За цих обставин підготовка бакалаврів галузі знань В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки» має виходити за межі суто фахової майстерності та включати підприємницькі soft skills: здатність бачити можливості, працювати з ризиками, комунікувати з різними стейкхолдерами, організовувати командну взаємодію, презентувати ідеї та домовлятися про підтримку й ресурси для культурних проєктів.

Аргументом на користь системного розвитку зазначених навичок є прогнози щодо зміни структури компетентностей на ринку праці: зростає значення аналітичного мислення, креативності, вміння навчатися протягом життя, лідерства та соціального впливу [8]. Для культурних і гуманітарних спеціальностей це означає потребу поєднувати творчу ідентичність із управлінською та підприємницькою спроможністю – від формулювання ціннісної пропозиції культурного продукту до проєктування каналів взаємодії з аудиторіями, партнерами й донорами.

У цьому контексті вибіркова дисципліна «Стартапи в галузі культури і мистецтв», упроваджена в освітній процес Маріупольського державного університету (м. Київ), розглядається як практикоорієнтований інструмент формування підприємницьких softskills. Орієнтиром для конструювання очікуваних результатів навчання може слугувати європейська рамка EntreComp, яка описує підприємливість через три сфери: «Ідеї та можливості», «Ресурси» і «Трансформація в дію», акцентуючи цінність командності, етичності та здатності створювати соціально значущі інновації [3].

Міжнародні огляди впливу підприємницької освіти у вищій освіті фіксують загалом позитивні ефекти щодо намірів, самооцінки спроможності діяти, формування навичок і зростання активності здобувачів, водночас підкреслюючи залежність результатів від педагогічного дизайну курсу та контексту [7]. Дослідження також показують, що

підприємницька освіта здатна посилювати підприємницькі установки й наміри, а ефект може бути більш виразним у студентів із низькою попередньою «підприємницькою експозицією» [5]. Це особливо релевантно для гуманітарних освітніх траєкторій, де стартовий «бізнес-досвід» студентів часто є обмеженим.

Ключова методична ідея дисципліни полягає у переході від пояснювально-репродуктивного навчання до діяльнісного формату: студенти працюють із власними стартап-ідеями й проходять цикл «проблема – цільова аудиторія – ціннісна пропозиція – прототип – тестування – пітчінг». У цьому підході поєднуються командна робота, креативні методи, інструменти візуалізації бізнес-моделі та елементи LeanStartup. Рекомендації OECD підкреслюють, що підприємницька освіта є найбільш результативною тоді, коли навчання організовано через практику, взаємодію з реальним середовищем і рефлексію досвіду [6].

Окремий змістовий акцент курсу – культурна специфіка підприємництва. Для креативних індустрій характерні нематеріальні активи, авторське право, залежність від репутації та спільнот, а також складна логіка поєднання соціальної місії та фінансової стійкості. Аналітичні матеріали про підприємницьку освіту в креативних індустріях в Україні акцентують на потребі навчати майбутніх фахівців не лише творчим практикам, а й навичкам комерціалізації, менеджменту, партнерств та залучення ресурсів [4]. На практичному рівні це реалізується через роботу з кейсами культурних ініціатив, моделями монетизації, підготовкою коротких грантових та інвестиційних пітчів.

Педагогічний ефект вибіркової дисципліни посилюється завдяки оцінюванню, яке «підштовхує» до розвитку softskills: оцінюється не лише теоретичне розуміння, а й якість командної взаємодії, аргументація, здатність презентувати ідею, проводити інтерв'ю з користувачами або аудиторією, планувати ресурси та ризики. Українські дослідження формування softskills у студентів підкреслюють ефективність інтерактивних, комунікативних і проектних методів, коли освітній результат виникає у процесі діяльності, співпраці та саморефлексії [1;2].

Таким чином, вибіркова дисципліна «Стартапи в галузі культури і мистецтв» може розглядатися як дієвий елемент модернізації освітніх програм галузі знань В, що системно формує підприємницькі softskills, підсилює практичну підготовку та створює передумови для появи студентських культурних стартапів. Подальші перспективи дослідження пов'язані з вимірюванням навчальних результатів за логікою EntreComp та зіставленням ефектів дисципліни для різних спеціальностей культурно-гуманітарного профілю [3].

Література

1. Ткаченко Н. Е., Ольшанський О. В. Розвиток softskills сучасного фахівця в закладі вищої освіти. *Бізнес Інформ*. 2022. № 1. С. 185-191. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2022-1-185-191>(дата звернення: 30.12.2025).
2. Цілина М. Формування softskills і компетенцій у здобувачів вищої освіти як підґрунтя адаптації майбутніх фахівців до професійної діяльності. *Український журнал з бібліотекознавства та інформаційних наук*. 2023. Вип. 11. URL: <https://doi.org/10.31866/2616-7654.11.2023.282675>(дата звернення: 30.12.2025).
3. Vacigalupo M., Kampylis P., Punie Y., Van den Brande G. *EntreComp: The Entrepreneurship Competence Framework*. Luxembourg: Publication Office of the European Union, 2016. URL: <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC101581>(dateofaccess: 30.12.2025).
4. Підприємницька освіта в креативних індустріях в Україні 2022: аналітичний звіт. British Council in Ukraine. URL: https://www.britishcouncil.org.ua/sites/default/files/creative_education_in_creative_industries_ukraine_ukr.pdf(дата звернення: 30.12.2025).
5. Fayolle A., Gailly B. The impact of entrepreneurship education on entrepreneurial attitudes and intention: Hysteresis and persistence. *Journal of Small Business Management*. 2015. Vol. 53(1). P. 75-93. URL: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1111/jsbm.12065>(dateofaccess: 30.12.2025).
6. Lackéus M. Entrepreneurship in Education: What, Why, When, How. OECD Local Economic and Employment Development (LEED) Papers. 2015/06. URL: https://www.oecd.org/en/publications/entrepreneurship-in-education_cccac96a-en.html (dateofaccess: 30.12.2025).
7. Nabi G., Liñán F., Fayolle A., Krueger N., Walmsley A. The Impact of Entrepreneurship Education in Higher Education: A Systematic Review and Research Agenda. *Academy of Management Learning & Education*. 2017. Vol. 16(2). P. 277-299. URL: <https://journals.aom.org/doi/10.5465/amle.2015.0026> (date of access: 30.12.2025).
8. World Economic Forum. The Future of Jobs Report 2023. URL: <https://www.weforum.org/publications/the-future-of-jobs-report-2023/> (date of access: 30.12.2025).